O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O‘RTA MAXSUS TA’LIM VAZIRLIGI

QARSHI MUHANDISLIK-IQTISODIYOT INSTITUTI

Ro‘yxatga olindi	**“Tasdiqlayman”**
	O‘quv ishlari prorektori
№____________	____________ R.A.Eshonqulov
“____”_____2022 y.	“____” ______ 2022 y.

«AGROLOGISTIKA»
FANI
SILLABUSI

Bilim sohasi:	400000	– Qishloq va suv xo‘jaligi
Ta’lim sohasi:	410000	– Qishloq, o‘rmon va baliqchilik xo‘jaligi
Ta’lim yo‘nalishi:	5410500	– Qishloq xo‘jalik mahsulotlarini saqlash va dastlabki ishlash texnologiyasi

Qarshi-2022

Fanning ishchi o‘quv dasturi na’munaviy o‘quv reja, ishchi o‘quv reja va o‘quv dasturga muvofiq ishlab chiqildi.

Tuzuvchi: **Jabborov F.B.** – “Qishloq xo‘jalik mahsulotlarini saqlash va dastlabki ishlash texnologiyasi” kafedrasi assistenti

Taqrizchilar: **Saydalov F.M.** – “Qishloq xo‘jalik mahsulotlarini saqlash va dastlabki ishlash texnologiyasi” kafedrasi katta o‘qituvchisi

Abdiev.A.A. – “Toshkent irrigatsiya va qishloq xo‘jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti Qarshi filiali” dotsenti, q/x.f.n.

Fanning sillabusi “Qishloq xo‘jalik mahsulotlarini saqlash va dastlabki ishlash texnologiyasi” kafedrasi yig`ilishida (bayon №____, ______2022 y.), Sanoat texnologiyasi fakulteti Uslubiy Komissiyasida (bayon №_____, ___________ 2022 y.) va institut Uslubiy Kengashida (bayon №____, ___________ 2022 y.) muhokama etilgan va o‘quv jarayonida foydalanishga tavsiya qilingan.

O‘quv-uslubiy boshqarma boshlig’i: _____________ A.R.Mallayev

Fakultet kengashi raisi: _____________ M.H.Hakimova

Kafedra mudiri: _____________ M.H.Hakimova

«AGROLOGISTIKA» fani sillabusi

Fan (modul) kodi AGLOLM 2306	O‘quv yili 2022-2023	Semestr 6	ECTS krediti 4
Fan (modul) turi Majburiy	**Ta’lim tili** o‘zbek		**Haftalik dars soati** II-semestr -4 soat
Fanning nomi	**Auditoriya mashg‘ulotlari (soat)**	**Mustaqil ta’lim**	**Jami yuklama**
Agrologistika	60	60	120

O‘qituvchi haqida ma’lumot

Kafedra nomi	Qishloq xo‘jalik mahsulotlarini saqlash va dastlabki ishlash texnologiyasi		
O‘qituvchilar	F.i.sh.	Telefon nomeri	e-mail
Ma’ruzachi	Jabborov Farrux Bo‘rievich	+998 91 4515955	fari5955@mail.ru
Amaliy mashg‘ulot	Jabborov Farrux Bo‘rievich	+998 91 4515955	

I. O‘quv fanining dolzarbligi va oliy kasbiy ta’limdagi o‘rni

Agrar sohada tub o‘zgarishlarga erishish hamda, islohotlarini keng joriy etish uchun eng avvalo, iqtisodiyotni erkinlashtirish va shu asosda qishloq xo‘jalik tizimida logistikani qo‘llash mavjud muommolarni yechisni osonlashtiradi.

Ma’lumki, turli sifatga ega bo‘lgan moddiy oqimlarning harakatlanishiga oid faoliyat turlari logistikaning mazmunini tashkil etadi. Logistika asosiy mazmuni va mohiyati jihatidan xom ashyo va materiallarni ishlab chiqaruvchilarga, iste’molchilarga etkazish jaroyonlarini rivojlantirish, nazorat qilish, transport operatsiyalarini tashkil etish va boshqarish, yuklarni omborlarga saqlashni tashkil etish, mahsulotlarni iste’molchilarga uning talablariga ko‘ra etkazib berish bilan bog’liq muommolar echimini topishni ko‘zda tutadi.

Bu vazifalarni amalga oshirish ularni o‘zaro bog’liqlikda tahlil va tadqiqot etish, tizimli yondashuv va logistik yondashuvni talab qiladi, chunki umumiy jaroyonlarning har biri o‘z navbatida juda murakkab ishlab chiqarish va realizasiya bilan bog’liq bo‘lgan jarayonlarni optimallashtirishni talab qiladi.

Shuning uchun ham qishloq xo‘jalik ishlab chiqarishini optimallashtirish logistikani qo‘llashni taqozo etadi va bu fanni o‘rganish muhim hisoblanadi.

FANNING MAQSADI, VAZIFALARI VA TARKIBIY QISMLARI

2.1. Fanning asosiy maqsadi va vazifalari

Fanning o‘qitish maqsadi – talabalarga islab chiqarish va iste’mol jarayonida yuz beradigan o‘zgarishlarni moddiy, moliyaviy va axborot tizimlarida oqim jarayonlarini boshqarishni takomillashtirishni, qishloq xo‘jaligida ishlab chiqarish bolan bog’liq bo‘lgan barcha infiratuzilmalar faoliyatini muvofiqlashtirilgan holda boshqarishni, qishloq xo‘jaligi ishlab chiqarishi jarayonini optimallashtirish yo‘llarini ishlab chiqish va amalga oshirish bo‘yicha bilim va ko‘nikmalarni shakillantirishdan iborat.

Fanning vazifalari:

- qishloq xojaligi ishlab chiqarishni optimallashtirish konsepsiyasining nazariy asoslari, qishloq xo‘jaligi korxonalarining logistik tizimini shakillantirish yo‘llarini, turli mulkchilik shakillari sharoitida qishloq xo‘jaligi korxonalarini biznes strategyasini ishlab chiqishni, tashishini ta’minlashni, saqlashni, qayta ishlashni, qadoqlash va realizatsiya qilishlarini, moddiy moliyaviy va axborot resurslar oqimini tahlil qilish masalalari va tadqiqot etishni o‘rganish vazifalarni bajaradi.

Fanning o‘quv rejadagi boshqa fanlar bilan o‘zaro bog‘liqligi va uslubiy jihatdan uzviyligi

“Agrologistika” fanni chuqur o‘rganish uchun ularga bog‘liq bo‘lgan meva sabzavotlarni quritis, saqlash omborlari kabi fanlarni ham puxta o‘rganish zarur bo‘ladi. Shuningdek, “Agrologistika” fani qishloq xo‘jaligi va ishlab chiqarish bilan ham uzviy bog‘langan. Talabalar o‘quv-dala va ishlab chiqarish amaliyotlarini o‘tish davrida qishloq xo‘jalik mahsulotlari yetishtirish jarayonida “Agrologistika” fanining o‘rni beqiyos ekanligiga ishonch hosil qiladilar.

2.2. Fanni o‘qitishda zamonaviy axborot va pedagogik texnologiyalar

Talabalarning Agrologistika fanini o‘zlashtirishlari uchun o‘qitishning ilg‘or va zamonaviy usullaridan foydalanish, yangi informatsion-pedagogik texnologiyalarni tadbiq qilish muhim axamiyatga egadir. Fanni o‘zlashtirishda darslik, o‘quv va uslubiy qo‘llanmalar, ma’ruza matnlari, tarqatma materiallar, elektron materiallar, stendlar maketlaridan foydalaniladi. Ma’ruza, va amaliy darslarida mos ravishdagi ilg‘or pedagogik texnologiyalardan foydalaniladi.

III. O‘QUV MATERIALLARINING TARKIBI

№	Mavzular	Qisqacha mazmuni	soat
1-Modul. Agrologistikaning umumiy asoslari **3-semestr**			
1.	**1-mavzu. “Agrologistika” fanining predmeti, vazifalari, asosiy tamoyillari va tushunchalari**	Agrologistika fanining predmeti va obekti. Agrologistika fanining maqsadi va vazifalari. Logistika asosiy tamoyillari to‘g’risida tushunchalar. Moddiy oqimlar tushunchasi. Logistik tizim va logistik zanjir to‘g’risida tushuncha. Agrosanoat majmuida logistik tizim. Qishloq ho‘jalik korxonalarining logistik tizimini shakillantirish asoslari.	2
2.	**2-mavzu. Logistika konsepsiyasi**	Logistik tizim konsepsiyasining nazariy asoslari. Logistika konsepsiyasi evalusiyasi. Logistika ilmiy yo‘nalish sifatida. Logistikani rivojlanish bosqichlari. Logistikani boshqarishning uslubiy jihatlari.	2

3.	**3-mavzu. Qishloq xo‘jaligida makrologistik va mikrologistik tizimi**	Makro logistika tushunchasi. Makro logistik tizm vazifalari. Makro logistiktizimda transport harakati yo‘nalishi. Makro va mikrologistika umumiy axborot tizimi.	2
4.	**4-mavzu. Ishlab chiqarish logistikasi**	Ishlab chiqarish logistikasi tushunchasi. Qishloq xo‘jaligida ishlab chiqishni tashkil etishning ananaviy va logistik konsepsiyalari. Ishlab chiqarish tizimlarining sifat va miqdor egiluvchanligi. Qishloq xo‘jaligida ishlab chiqishi logistikada moddiy oqimlarni boshqarishning rag’batlantiruvchi tizimlari. Qishloq xo‘jaligida ishlab chiqishi logistikasida moddiy oqimlar boshqaruvining yetaklovchi tizimlar. Fermer rag’batlantiruvchi tizimlari. Qishloq xo‘jaligida ishlab chiqarishi logistikasida moddiy oqimlar boshqarishning yetaklovchi tizimlar. Fermer xo‘jaliklarida tadbirkorlik faoliyatidan foydalilik darajasini logistik xarajatlarni hisobga olgan xolda missiya usuli bo‘yicha aniqlanadi. Qishloq xo‘jaligida ishlab chiqarishda moddiy oqimlarni boshqarish jarayonida logistik yodashuvni qo‘llashning samaradorligi. Senergetik samaradorlik.	4
5.	**5-mavzu. Xarid logistikasi**	Xarid logistikasining mohiyati va vazifalari. Qisloq xo‘jaligi korxonalarida ta’minot funksialarini amajga oshirish. Xarid logistikasida “ishlab chiqarish yoki xarid qilish” masalalari.	2
6.	**6-mavzu Taqsimot logistikasi**	Taqsimot logistikasi tushunchasi. Taqsimot logistikasining vazifalari. Logistik kanallar va logistik zanjirlar. Qishloq xo‘jaligi mahsulotlari bozorlari va qishloq xo‘jaligi korxonalarini tovarlar bilan ta’minlovchi infiratuzimalarining rivojlanishi. Xizmat ko‘rsatish va tarqatishni taqsimlashni logistik tashkil etish.	4
7.	**7-mavzu. Qishloq xo‘jaligi logistikasida zaxiralar**	Moddiy zaxira tushunchasi. Zaxiralar xosil qilishning mohiyati. Zaxiralarning asosiy turlari. Zaxira o‘lchamlarini aniqlash. Zaxiralarni boshqarishda ABS va XYZ taxlili. Moddiy zaxira tushunchasi. Zaxiralar hosil qilishning mohiyati. Zaxiralarning asosiy turlari. Zaxira o‘lchamlarini aniqlash.	2
8.	**8-mavzu. Qishloq xo‘jaligida logistik serves xizmat ko‘rsatish**	Logistik xizmat ko‘rsatish tushinchasi. Xizmat ko‘rsatish tizimini shakillantirish. Xizmat turlari, infiratuzilmalar. Xizmat ko‘rsatish sifatini mezonlari. Qishloq xo‘jalik ishlab chiqarishi bilan Xizmat ko‘satuvchi infiratuzilmalar faoliyatini muvofiqlashtirish tamoyillari.	2
9.	**9-mavzu. Transport logistikasi**	Transport logistikasining moxiyati va vazifalari. Qishloq xo‘jaligi ishlab chiqarishni tashkil etish jarayonlarida transport bositalarining turlarini va sonini tanlash uslubiyoti. Transport tariflari va ularni qo‘llash qoidalari. Logistik zanjirning xarajatlarini aniqlash. Qishloq xo‘jalig mahsulotlarini yetkazib beruvchilarni tanlash. Qishloq xo‘jalik mahsulotlarini tashishda mahsulot yo‘qotishlari. Inkoterma-2000.	2
10.	**10-mavzu. Qishloq xo‘jaligi logistikasida**	Omborlar ular to‘g’risida tushunchalar va ularning logistikadagi o‘rni. Omborlarning turlari. Omborlarning	2

	ombor xo‘jaligi	funksiyalari. Omborlar faoliyatini tashkil etish optimallashtirish. Qishloq xo‘jalik mahsulotlarini saqlashda mahsulot yo‘qotishlari.	
11.	**11-mavzu. Axborot logistikasi**	Axborot oqimlari tushunchasi. Axborot tizimlari. Axborot texnologiyalari. Shtrix-kodlarni avtomatik aniqlash usullarini qo‘llash.	2
12.	**12-mavzu. Moliyaviy logistika**	Moliyaviy logistika oqimlari tushunchasi, mohiyati va tasnifi. Moliyaviy oqimlarni boshqarish. Raqobatbardosh iqtisodiy oqimlar va ularni logistizatsiyalash. Logistikada iqtisodiy-matematik modellashtirish.	2
13.	**13-mavzu. Logistik xizmat ko‘rsatish majmuida tovar belgilari va sertifikatsiyalash.**	Logistik xizmat ko‘rsatish majmuida tovar belgilari. Tovar belgisini tanlash va ishlab chiqish. Tovarga uzoq muddatli qulayliklarni yaratish bo‘yicha zamonaviy texnologiyalar. Iste’molchilar huquqlarini himoya qilish va tovarlar hamda xizmatlarni sertifikatsiyalash. Mahsulot va xizmatlarni sertifikatsiyalashning tashkiliy hamda uslubiy asoslari. Sertifikatlarning shakllari va turlari hamda ularning xususiyatlari.	2
Jami			**30**

Amaliy mashg‘ulotlarning tavsiya etiladigan mavzulari

Amaliy mashg‘ulotlarni tashkil etish bo‘yicha kafedra professor-o‘qituvchilari tomonidan ko‘rsatma va tavsiyalar ishlab chiqiladi. Unda talabalar asosiy ma’ruza mavzulari bo‘yicha olgan bilim va ko‘nikmalarinini amaliy yechish orqali yanada boyitiladilar. Shuningdek, darslik va o‘quv qo‘llanmalar asosida talabalar bilimlarini mustahkamlashga erishish, tarqatma materiallardan foydalanish, ilmiy maqolalar va tezislarni chop etish orqali talabalar bilimini oshirish, masalalar yechish, mavzular bo‘yicha ko‘rgazmali qurollar tayyorlash va boshqalar tavsiya etiladi.

Amaliy mashg‘ulotlar
4-semestr

T/r	Amaliy mashg‘ulotlar mavzulari	Soat
1.	“Agrologistika” fanining predmeti, vazifalari, asosiy tamoyillari va tushunchalar.	2
2.	Logistika konsepsiyasi.	2
3.	Qishloq xo‘jaligida makro logistik va mikro logistik tizimi.	2
4.	Ishlab chiqarish logistikasi.	4
5.	Xarid logistikasi.	2
6.	Taqsimot logistikasi.	4
7.	Qishloq xo‘jaligi logistikasida zaxiralar.	2
8.	Qishloq xo‘jaligida logistik servis xizmati ko‘rsatish.	2
9.	Transport logistikasi.	2
10.	Qishloq xo‘jaligi logistikasida ombor xo‘jaligi.	2
11.	Axborot logistikasi.	2
12.	Moliyaviy logistika.	2
13.	Logistik xizmat ko‘rsatish tizimida tovar belgilari va sertifikatsiyalash.	2
Jami:		**30**

Amaliy va laboratoriya mashg‘ulotlarini tashkil etish bo‘yicha kafedra professor-o‘qituvchilari tomonidan ko‘rsatma va tavsiyalar ishlab chiqiladi. Unda talabalar asosiy ma’ruza mavzulari bo‘yicha olgan bilim va ko‘nikmalarini amaliy masalalar echish, laboratoriya ishlarini bajarishlar orqali yanada boyitadilar. Shuningdek, darslik va o‘quv qo‘llanmalar asosida talabalar bilimlarini mustaxkamlashga erishish, tarqatma materiallardan faydalanish, ilmiy maqolalar va tezislarni chop etish orqali talabalar bilimini oshirish, masalalar echish, mavzular bo‘yicha ko‘rgazmali qurollar tayyorlash va boshqalar tavsiya etiladi.

Mustaqil ishini tashkil etishning shakli va mazmuni

Mustaqil ta’limning turli xil shakillari mavjud bo‘lib, bunda asosiy e’tibor talabaga berilgan mavzular (amaliy masalalar, topshiriqlar va keys-stadilar)ni mustaqil ravishda, ya’ni auditoryadan tashqarida bajarishi, o‘qib o‘rganishi va shu yo‘nalish bo‘yicha bilim va ko‘nikmalarni chuqirlashtirilishga qaratilgan.

Mustaqil ta’limning tashkiliy shakillari quydagilardan iborat; muayyan mavzularni o‘quv adaboyotlari yordamida mustaqil o‘zlashtirish; berilgan mavzular bo‘yicha mavzular bo‘yicha refaratlar tayyorlash; mashg’ulotlarga tayyorgarlik ko‘rish; ststistik ma’lumotlar asosida iqtisodiy xisob-kitob va taxlil ishlarini bajarish; berilgan mustaqil mavzulari bo‘yicha kompyuter darslarida taqdimotlar tayyorlash, keys-stadilar tayyorlashda ishtirok etish; ilmiy maqolalar yozish; ilmiy anjumanlarga ma’ruzalar va ma’ruza tezislarni tayyorlash.

Mustaqil ta’lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

№	Mustaqil ish va topshiriqlarning mavzulari	soat
1.	Qishloq xo‘jalik korxonalarning logistik tizimini shakillantirish asoslari.	2
2.	Logistika konsepsiyasi evalusiyasi.	2
3.	Logistikani boshqarishning uslubiy jixatlari.	2
4.	Logistika tizimlarining mikro, makro va mezalogik darajadagi vazifalari hamda tuzilmalari.	2
5.	Qishloq xo‘jaligining logistik tizimi faoliyatini baxolash.	2
6.	Qishloq xo‘jaligida ishlab chiqarish logistikasi.	2
7.	Qishloq xo‘jaligida xarid logistikasi.	2
8.	Qishloq xo‘jaligida taqsimlash logistikasi.	4
9.	Qishloq xo‘jaligida molyaviy logistikasi.	4
10.	Iqtisodiyotni raqabatbardoshligini oshirish omili sifatida globallashtirish.	2
11.	Qishloq xo‘jaligi ishlab chiqarishda logistik xarajatlarni hisobga olish.	4
12.	Qishloq xo‘jaligi mahsulotlarini tashishda logistik xarajatlarni hisobga olish.	2
13.	Qishloq xo‘jaligi mahsulotlarini saqlashda logistik xarajatlarni hisobga olish.	4
14.	Ishlab chiqarish-sotish faoliyatini boshqarishga tizimli yondashuvi.	2
15.	Ishlab chiqarish-sotish faoliyatini boshqarishga induktiv yondashuvi.	4
16.	Qishloq xo‘jaligi ishlab chiqarish logistikasida omborlarni o‘rni.	2
17.	Zaxiralar logistikasi.	2
18.	Logistik servis xizmat ko‘rsatish.	2
19.	Qishloq xo‘jaligida transport logistikasi.	2

20.	Qishloq xo‘jaligida ombor logistikasi.	2
21.	Qishloq xo‘jaligini boshqarishda axborot logistikasi.	2
22.	Zamonaviy axborot texnologiyalari va logistikaning kommunikasiya tizimlari.	2
23.	Fermer xo‘jaliklarida logistikani qo‘llash imkoniyatlari.	2
24.	Fermer xo‘jaliklarida logistik xarajatlarni kamaytirish yo‘llari.	2
25.	Logistika va marketing.	2
	Jami:	**60**

Fan bo‘yicha talabalar bilimini nazorat qilish.

Baholash tartibi va mezonlari

Talabalarning fanlarni o‘zlashtirishi 5 ballik tizimda baholanadi

T/p	Nazorat shakli	Soni	Nazoratlar bo‘yicha baholash
Oraliq nazorat			
1.	Yozma ish, og‘zaki so‘rov yoki test shaklida	1	2, 3, 4, 5
Yakuniy nazorat			
1.	Yozma ish yoki og‘zaki so‘rov	1	2, 3, 4, 5

T/p	Baholash mezonlari	Baho
1.	Xulosa va qaror qabul qilish; ijodiy fikrlay olish; mustaqil mushohada yurita olish; olgan bilimlarini amalda qo‘llay olish; mohiyatini tushunish; bilish, aytib berish; tasavvurga ega bo‘lish.	5 (a’lo) baho
2.	Mustaqil mushohada yurita olish; olgan bilimlarini amalda qo‘llay olish; mohiyatini tushunish; bilish, aytib berish; tasavvurga ega bo‘lish.	4 (yaxshi) baho
3.	Mohiyatini tushunish; bilish, aytib berish; tasavvurga ega bo‘lish.	3 (qoniqarli) baho
4.	Dasturni o‘zlashtirmaganlik; fanni mohiyatini bilmaslik; aniq tasavvurga ega bo‘lmaslik; mustaqil fikrliy olmaslik.	2 (qoniqarsiz) baho

Dasturning informatsion – uslubiy ta’minoti

Mazkur fanni o‘qitish jarayonida ta’limning zamonaviy ilg‘or interfaol usullaridan, pedagogik va axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining prezentatsiya (taqdimot), multimedia va elektron-didaktik texnologiyalardan foydalaniladi. Laboratoriya mashg‘ulotlarda aqliy hujum, blits-so‘rov, guruh bilan ishlash, taqdimot, mustaqil ishlashga o‘rgatish, topshiriq bajartirish kabi usul va texnikalardan keng foydalaniladi.

Kreditlarni olish uchun talablar:

Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to‘la o‘zlashtirish, tahlil natijalarini to‘g‘ri aks ettira olish, o‘rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan fazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo‘yicha yozma ishni topshirish.

Asosiy va qo‘shimcha o‘quv adabiyotlar va axborot manbaalari

Asosiy adabiyotlar

1. Bo‘iev H.,CH., G.A, Rustamova I.B. Agrologistika asoslari. O‘quv qo‘llanma. “O‘zbekiston milliy ensklopedyasi”. Davlat ilmiy nashiriyoti. Toshkent. 2003. 270 b.
2. Samatov G.A., Rustamova I.B. “Logistika” fanidan ma’ruzalar matni. ToshDAU 2008 y. 118 b.
3. Samatov G.A., Rustamova I.B. “Logistika” fanidan ma’ruzalar matni. ToshDAU 2013y. 110 b.
4. Debskaya B.B. Logistika. Uchibnek.-M.:Izdatelstvo Yurayt, 2017.-317 s

Qo‘shimcha adabiyotlar

1. Mirziyoev Sh.M. Erkin va farovon demokratik O‘zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz

Internet saytlar

1. http://www.технология виноделия/
2. http://www.bankreferatov.ru/технология виноделия/
3. http://www.определение качества вина/